

Multigroup Confirmatory Factor Analysis of Public Service Delivery Regarding Infrastructure and Facilities for Tourism in the World Heritage City of Phra Nakhon Si Ayutthaya

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพหุกลุ่มของบริการสาธารณะด้านโครงสร้าง
พื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยวในเมืองมรดกโลกพระนครศรีอยุธยา

Phathombut Keawsomnuk^{1*}

ปฐมบุตร แก้วสมนึก^{1*}

¹ Faculty of Humanities and Social Sciences, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Phranakhon Si Ayutthaya, 13000, Thailand

¹ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา พระนครศรีอยุธยา 13000

* Correspondence: kphathombut@aru.ac.th

Citation:

Keawsomnuk, P. (2026).
Multigroup confirmatory factor
analysis of public service delivery
regarding infrastructure and
facilities for tourism in the world
heritage city of phra nakhon si
ayutthaya. *Parichart J.* 39(4),
35-48. <https://doi.org/10.55164/pactj.v39i4.282610>

Article history:

Received: July 29, 2025
Revised: November 19, 2025
Accepted: February 2, 2026

Publisher's Note:

This article is published and
distributed under the terms of
the Thaksin University.

Abstract:

Background and Objectives: Thailand has placed strong emphasis on elevating the quality of its tourism industry, with policy attention directed toward delivering valuable experiences for visitors while simultaneously ensuring their safety and satisfaction. This effort is closely tied to the preservation of the environment, natural resources, and local culture, all of which are considered essential to supporting long-term sustainability across the economic, social, and environmental dimensions. Complementary priorities include promoting the dispersal of tourists toward secondary destinations, beyond the traditional major tourist hubs, and encouraging responsible tourism practices that foster a sense of awareness and stewardship within local communities. That reason bring to study aims to examine the multi-group confirmatory factor structure of public infrastructure service delivery for tourism in the World Heritage City of Phra Nakhon Si Ayutthaya. Despite the city's global cultural significance, little empirical evidence exists on how tourists and local residents perceive public services in heritage destinations.

Methods: A quantitative approach was applied using a structured questionnaire administered to 200 respondents 100 tourists and 100 local residents between October 2024 and September 2025. Six dimensions of service delivery were analyzed: public pathways, communication, energy, waste management, tourist route information, and public accommodations.

Results: The multi-group confirmatory factor analysis indicated a good model fit ($\chi^2=12.75$, $df=7$, $P\text{-value}=0.07$, $RMSEA=0.06$, $SRMR=0.03$, $CFI=0.98$, $TLI=0.96$) The findings reveal differing priorities between groups: tourists emphasized public accommodations, whereas local residents viewed waste management as the most crucial element.

Application of this study: The Phra Nakhon Si Ayutthaya provincial administration should give priority to two distinct but complementary policy directions. On one hand, a policy promoting public accommodation should be established to accommodate the increasing number of camping tourists, alongside the provision of state supported lodging facilities intended to serve visitors engaged in cultural tourism. Such measures would ensure that accommodation across the province remains accessible, adequately available,

and responsive to the varying preferences of both nature oriented and culturally motivated travelers. On the other hand, particular attention should also be directed toward the formulation of a waste management policy that addresses the practical concerns of local stakeholders operating within tourist areas, including shop owners, restaurant operators, and souvenir vendors. Because these groups are most directly affected by the waste generated through daily tourism activity, an effective and well-coordinated waste management system would not only ease their operational burden but would also help preserve the cleanliness and visual character of the heritage area. Taken together, these two policy directions reflect the need to balance the expectations of visitors with the everyday realities of those who live and work within Ayutthaya's World Heritage tourism landscape an approach that would ultimately reinforce the province's capacity for sustainable tourism development in the long run.

Conclusions: Tourists prioritizing public accommodation reflects the New Public Service concept, shifting government focus from customers/output to citizens/public interest, ensuring safe, adequate, standardized lodging. Local residents prioritize waste management, aligning with UN Tourism's Sustainable Tourism principle balancing environment, economy, and culture to reduce impact and preserve the heritage city's image.

Keywords: World Heritage City; Public Infrastructure; Multi-Group CFA; Service Delivery; Sustainable Tourism

บทคัดย่อ

ที่มาและวัตถุประสงค์: ประเทศไทยให้ความสำคัญอย่างมากกับการยกระดับคุณภาพของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นเชิงนโยบายไปที่การมอบประสบการณ์ที่มีคุณค่าแก่นักท่องเที่ยว ควบคู่ไปกับการสร้างความมั่นใจในด้านความปลอดภัยและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ความพยายามนี้มีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติ และวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนความยั่งยืนในระยะยาวทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังมีแนวทางเสริมที่สำคัญได้แก่ การส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวกระจายตัวไปยังพื้นที่ท่องเที่ยวรอง นอกเหนือจากแหล่งท่องเที่ยวหลักที่เป็นที่นิยมโดยทั่วไป และการสนับสนุนแนวปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและความตระหนักรู้ให้เกิดขึ้นภายในชุมชนท้องถิ่น ด้วยเหตุผลดังกล่าว การศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบเชิงยืนยันของกลุ่มของการส่งมอบบริการโครงสร้างพื้นฐานสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยวในเมืองมรดกโลกพระนครศรีอยุธยา แม้ว่าเมืองแห่งนี้จะมีความสำคัญทางวัฒนธรรมในระดับสากล แต่ยังคงมีหลักฐานเชิงประจักษ์อยู่น้อยมากเกี่ยวกับมุมมองของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ที่มีต่อการบริการสาธารณะในแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกแห่งนี้

ระเบียบวิธีการศึกษา: การศึกษานี้ใช้แนวทางเชิงปริมาณ โดยเก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน แบ่งเป็นนักท่องเที่ยว 100 คน และประชาชนในพื้นที่ 100 คน ในช่วงเดือนตุลาคม 2567 ถึงเดือนกันยายน 2568 โดยวิเคราะห์การส่งมอบบริการใน 6 มิติ ได้แก่ ทางเดินสาธารณะ การสื่อสาร พลังงาน การจัดการของเสีย ข้อมูลเส้นทางท่องเที่ยว และที่พักสาธารณะ

ผลการศึกษา: โมเดลการวัดองค์ประกอบเชิงยืนยันกลุ่มการส่งมอบบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกพระนครศรีอยุธยามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี ($X^2=12.75$, $df=7$, $P\text{-value}=0.07$, $RMSEA=0.06$, $SRMR=0.03$, $CFI=0.98$, $TLI=0.96$) โดยผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าระดับค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่สำคัญสำหรับ

การส่งมอบบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกพระนครศรีอยุธยาแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักท่องเที่ยวคือเน้นด้านที่พักสาธารณะ กลุ่มประชาชนในพื้นที่เน้นด้านการกำจัดของเสีย ซึ่งมีนัยสำคัญที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนาโดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับประสิทธิภาพการท่องเที่ยว พร้อมทั้งตอบสนองความต้องการของชุมชนท้องถิ่นในเมืองมรดกโลก

การประยุกต์ใช้: องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาควรให้ความสำคัญกับนโยบายสองด้านที่แตกต่างกันแต่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน โดยมีประเด็นที่ 1 ควรจัดตั้งนโยบายส่งเสริมที่พักสาธารณะเพื่อรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่มามากขึ้น ควบคู่ไปกับการจัดหาที่พักที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามามีส่วนร่วมในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มาตราการดังกล่าวจะช่วยทำให้ที่พักทั่วทั้งจังหวัดยังคงเข้าถึงได้ มีให้บริการอย่างเพียงพอ และตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของนักท่องเที่ยวทั้งที่เน้นธรรมชาติและที่เน้นวัฒนธรรม สำหรับประเด็นที่ 2 ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษกับการจัดทำนโยบายการจัดการขยะที่แก้ไขปัญหาในทางปฏิบัติของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในท้องถิ่นที่ดำเนินงานในพื้นที่ท่องเที่ยว รวมถึงเจ้าของร้านค้า ผู้ประกอบการร้านอาหาร และผู้ขายของที่ระลึก เนื่องจากกลุ่มเหล่านี้ได้รับผลกระทบโดยตรงที่สุดจากขยะที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยวในแต่ละวัน ระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพและประสานงานกันอย่างดีจะไม่เพียงแต่ช่วยลดภาระในการดำเนินงานของพวกเขาเท่านั้น แต่ยังช่วยรักษาความสะอาดและทัศนียภาพของพื้นที่มรดกทางวัฒนธรรมอีกด้วย โดยรวมแล้ว นโยบายทั้งสองทิศทางนี้สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการสร้างสมดุลระหว่างความคาดหวังของนักท่องเที่ยวกับความเป็นจริงในชีวิตประจำวันของผู้ที่อาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่มรดกโลกด้านการท่องเที่ยวของอยุธยา ซึ่งเป็นแนวทางที่จะช่วยเสริมสร้างศักยภาพของจังหวัดในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในระยะยาว

บทสรุป: การที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับที่พักสาธารณะเป็นลำดับต้นนั้น สะท้อนให้เห็นถึงแนวคิด New Public Service ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนมุมมองการบริหารงานภาครัฐ จากเดิมที่มุ่งเน้นลูกค้าและผลผลิตเป็นหลัก มาสู่การให้ความสำคัญกับประชาชนและประโยชน์สาธารณะ โดยมุ่งสร้างหลักประกันว่าที่พักจะมีความปลอดภัย เพียงพอ และได้มาตรฐาน ในขณะที่ประชาชนในพื้นที่กลับให้ความสำคัญกับการจัดการของเสียเป็นลำดับแรก ซึ่งสอดคล้องกับหลักการ Sustainable Tourism ของ UN Tourism ที่เน้นความสมดุลระหว่างสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม เพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้นและรักษาภาพลักษณ์ของเมืองมรดกโลกให้คงอยู่ต่อไป

คำสำคัญ: เมืองมรดกโลก โครงสร้างพื้นฐานสาธารณะ การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันแบบหลายกลุ่ม การให้บริการสาธารณะ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

บทนำ (Introduction)

การท่องเที่ยวเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย ทั้งในด้านการสร้างรายได้ การกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (พ.ศ. 2566–2570) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้มุ่งสู่การท่องเที่ยวคุณภาพที่สร้างคุณค่าแก่ทั้งนักท่องเที่ยวและชุมชน ควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมีเป้าหมายสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ (1) การยกระดับการท่องเที่ยวไทยสู่การท่องเที่ยวคุณภาพสูงที่เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมและบริการที่มีศักยภาพ เช่น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พร้อมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อยกระดับประสิทธิภาพของนักท่องเที่ยว (2) การปรับโครงสร้างการท่องเที่ยวให้เกิดการกระจายรายได้และโอกาสทางเศรษฐกิจสู่ชุมชน ผ่านการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน การสนับสนุนผู้ประกอบการรายย่อย และการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และ (3) การพัฒนา

ระบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน โดยยกระดับมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับ

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นพื้นที่ที่มีบทบาทสำคัญต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย เนื่องจากเป็นเมืองมรดกโลกที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม อีกทั้งยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้เป็นจำนวนมาก ในปี พ.ศ. 2565 จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีจำนวนนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวรวมทั้งสิ้น 7,933,558 คน [1] และสามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวมากกว่า 12,000 ล้านบาท [2] สะท้อนให้เห็นว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของจังหวัดมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างรายได้ของประเทศ ดังนั้น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะในพื้นที่เกาะเมืองซึ่งเป็นพื้นที่มรดกโลกทางวัฒนธรรม จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการรองรับนักท่องเที่ยว ส่งเสริมกิจกรรมทางเศรษฐกิจของผู้ประกอบการในพื้นที่ และยกระดับคุณภาพการให้บริการสาธารณะ (Public Service) ให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนควบคู่กับการอนุรักษ์คุณค่าของพื้นที่

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยที่ผ่านมาได้สะท้อนให้เห็นว่าพื้นที่เมืองมรดกโลกยังคงเผชิญกับข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐาน และการบริหารจัดการบริการสาธารณะ งานวิจัยของ Witchayakawin, Pakin และ Chantanupan, Raktibul (2021) เรื่อง *Perceptions of Infrastructure in the World Heritage Historic Town Based on an Example, This Case from Thailand* พบว่า เมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยยังประสบปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะระบบคมนาคมและบริการสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวต่างชาติสะท้อนว่าทางเดินเท้ามีสภาพแคบ ชรุขระ และไม่ต่อเนื่อง ส่งผลต่อความสะดวกในการเดินชมเมือง ขณะเดียวกัน ป้ายแนะนำเส้นทางและข้อมูลสถานที่สำคัญยังมีจำนวนไม่เพียงพอและขาดความชัดเจน [3]

นอกจากนี้ Rizki และ Hidayat (2022) ศึกษาเรื่อง *Waste Management in Heritage Tourism Area: Perspectives from Visitors and Waste Management Operators* ซึ่งมุ่งศึกษาการจัดการขยะในเขตท่องเที่ยวเมืองเก่าของเมือง Semarang Old City จากมุมมองของนักท่องเที่ยวและผู้ให้บริการจัดการขยะ ผลการศึกษาพบว่า ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ผู้ประกอบการ และชุมชนท้องถิ่น เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การจัดการขยะในพื้นที่ท่องเที่ยวดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะกิจกรรมรณรงค์และการทำความสะอาดพื้นที่เมืองเก่า แม้ว่าความร่วมมือดังกล่าวจะยังขาดความต่อเนื่องและการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ [4]

จากการทบทวนวรรณกรรมจะเห็นได้ว่า งานวิจัยด้านการพัฒนาเมืองมรดกโลกในปัจจุบันให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การยกระดับบริการสาธารณะ และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่มากขึ้น ซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ดังนั้น การศึกษาประเด็นดังกล่าวในบริบทของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจึงมีความสำคัญ ทั้งในเชิงวิชาการและเชิงนโยบาย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการบริหารจัดการพื้นที่ท่องเที่ยวมรดกโลกให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดจนสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคต

วัตถุประสงค์ (Objective)

เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยั่งยืนในทุกกลุ่มการส่งมอบบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกพระนครศรีอยุธยา

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยนี้ใช้การศึกษาในพื้นที่เขตเมืองมรดกโลกพระนครศรีอยุธยา
2. ขอบเขตการด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยนี้มีขนาดกลุ่มตัวอย่าง 200 ตัวอย่าง โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างคือกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 100 คน และประชาชนที่อาศัยในพื้นที่เขตเมืองมรดกโลกพระนครศรีอยุธยาจำนวน 100 คน รวมทั้งสิ้น 200 คน

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา ตุลาคม 2567 – กันยายน 2568

4. ขอบเขตด้านงบประมาณ 4,000 บาท (ทุนส่วนตัว)

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้ได้ทำการทบทวนแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับในบริบทของการให้บริการสาธารณะของภาครัฐในมิติของการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลก โดยใช้หลักการของยูเนสโก (UNESCO) และองค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (World Tourism Organization) มาประยุกต์ใช้กับหลักการส่งมอบบริการสาธารณะ (Public Service) ในบริบทของโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) และสิ่งอำนวยความสะดวกโดยมีกรอบแนวคิดการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย

ประกอบไปด้วย ด้านเส้นทางสาธารณะ ด้านการสื่อสาร ด้านพลังงาน ด้านการจัดของเสีย [16] ด้านข้อมูลเส้นทาง และด้านที่พักสาธารณะ [5] ดังนี้

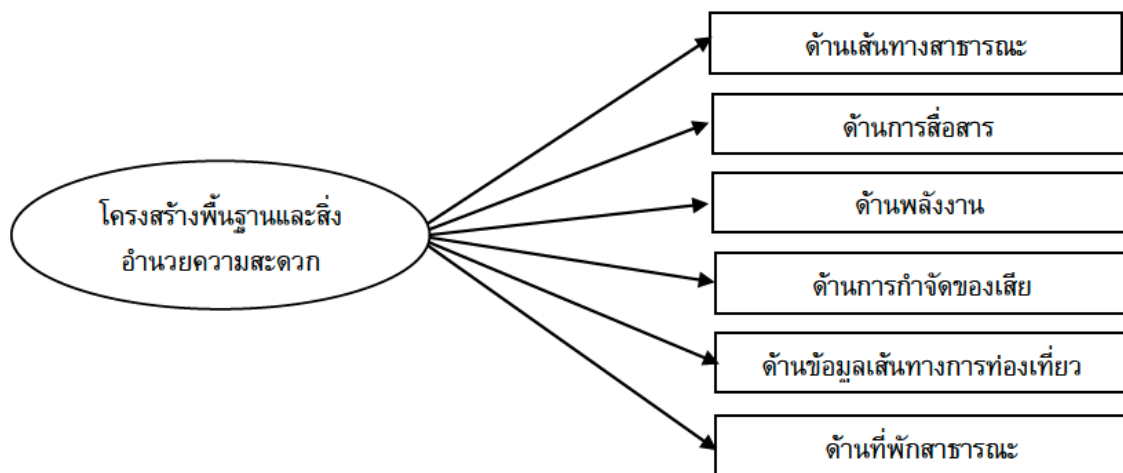


Figure 1: Conceptual Framework of the Research

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ได้ทราบผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันทุกกลุ่มการส่งมอบบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกพระนครศรีอยุธยา

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันทุกกลุ่มการส่งมอบบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนหลักการ แนวคิดและทฤษฎีประกอบไปด้วย 2 แนวคิดหลักสำคัญ ได้แก่ แนวคิดการจัดบริการสาธารณะของรัฐ และแนวคิดการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว โดยมีประเด็นสาระสำคัญ ดังนี้

1. แนวคิดการจัดบริการสาธารณะของรัฐ (Public Service) เป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการให้บริการประชาชนที่มองว่าประชาชนในรัฐต้องได้รับบริการของรัฐที่ดี และตรงตามความต้องการของประชาชนโดยไม่ได้มองว่าประชาชนเป็นลูกค้าแต่ต้องมองว่าประชาชนเป็นผู้รับบริการของรัฐเนื่องจากประชาชนเป็นผู้เสียภาษีให้รัฐ ซึ่งแนวคิดหลักการบริการสาธารณะที่สำคัญประกอบไปด้วย 7 ประการ [6] ดังนี้

1) มอบบริการแก่ประชาชน ไม่มองประชาชนเป็นลูกค้า (Serve Citizens, Not Customers) ผลประโยชน์สาธารณะเป็นผลลัพธ์ที่ร่วมกันที่ประชาชนจะได้รับ มิใช่ผลประโยชน์ส่วนตัวของแต่ละบุคคล ดังนั้น ข้าราชการควรเน้นที่การสร้างความสัมพันธ์ของความไว้วางใจและการทำงานร่วมกับประชาชน ซึ่งประชาชนถือว่าเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผลประโยชน์สาธารณะโดยตรง การจ่ายภาษีของประชาชนถือเป็นหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อสังคม การที่รัฐจะดำเนินการโครงการหรือนโยบายใด จึงจำเป็นต้องพิจารณาความคิดเห็นของประชาชนเป็นพื้นฐาน เช่น ความต้องการให้รัฐแก้ไขปัญหาจราจร หรือโครงสร้างพื้นฐาน แต่รัฐกลับไม่สนใจและมุ่งเน้นยังโครงการอื่นที่ไม่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน การส่งมอบบริการสาธารณะที่ไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนอาจจะส่งผลทำให้ความนิยมของรัฐบาลลดน้อยถอยลงได้

2) แสวงหาผลประโยชน์สาธารณะ (Seek the Public Interest) คือ ผู้บริหารงานหรือโครงการสาธารณะต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับผลประโยชน์สาธารณะ เน้นความเป็นธรรม ความเสมอภาค ในขณะที่รัฐต้องพิจารณาหลักการผลประโยชน์สาธารณะต้องครอบคลุมทุกกลุ่มของสังคม โดยการคำนึงถึงผลกระทบในระยะยาว เช่น ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิตของคนรุ่นหลัง

3) การเน้นให้คุณค่าประชาชนมากกว่าความเป็นผู้ประกอบการ (Value Citizenship over Entrepreneurship) คือ การที่รัฐควรให้คุณค่าความสำคัญต่อประชาชนหรือประชาชนมากกว่าที่มองตนเองเป็นผู้ประกอบการหรือผู้บริหารของรัฐ ซึ่งการให้คุณค่าของรัฐอาจหมายถึงต้องมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ เนื่องจากการดำเนินนโยบายหรือโครงการของรัฐใช้งบประมาณภาษีจากประชาชน ในขณะที่ผู้บริหารงานภาครัฐจำเป็นต้องแสดงออกให้เห็นว่าการบริหารงานของรัฐมีคุณค่าต่อประชาชน และ

ประชาชนสามารถร่วมกันตรวจสอบโครงการของรัฐได้ ในขณะที่หากรัฐมองว่าตนเองเป็นผู้ประกอบการและจะดำเนินอะไรก็ได้ตามอำนาจตนเอง โดยไม่เปิดเผยข้อมูลต่อประชาชนของรัฐหรือเปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลได้จะส่งผลทำให้รัฐนั้นไม่ได้ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน รัฐนั้นก็อาจจะถูกเรียกร้องต่อต้านจากประชาชนของรัฐได้

4) การคิดเชิงกลยุทธ์กับการปฏิบัติในประชาธิปไตย (Think Strategically, Act Democratically) คือ กลยุทธ์ทางการคิดแผนนโยบายหรือโครงการที่ต้องเน้นการมีส่วนร่วมตามหลักประชาธิปไตย การดำเนินนโยบายหรือโครงการภาครัฐจำเป็นต้องพิจารณาถึงหลักการมีส่วนร่วมทางประชาธิปไตยที่เน้นให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการร่วมกัน (Collaboration) ในการดำเนินกิจกรรมส่วนรวม หลักการประชาธิปไตยจะช่วยลดแรงต้านจากประชาชนเนื่องจากการดำเนินการเสี่ยงส่วนมากของประชาชนจะได้รับฉันทามติของประชาชนในการดำเนินการอะไรบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับสังคมส่วนรวมได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ ในทางกลับกันหากนโยบายรัฐไม่ได้ปฏิบัติตามหลักประชาธิปไตยขาดการร่วมกันระหว่างรัฐกับประชาชน ขาดการปรึกษาหารือ ขาดการประชุมพิจารณารับฟังความคิดเห็นของประชาชน ไม่มีอะไรมาถ่วงดุลอำนาจรัฐ เช่นนั้นแล้วจะส่งผลทำให้เกิดการต่อต้านจากประชาชนและสังคมได้ รัฐก็จะสูญเสียงบประมาณในการดำเนินโครงการหรือหากถูกสังคมโจมตีหนักเข้าจะส่งผลต่อเสถียรภาพของรัฐบาลได้

5) การตระหนักต่อความรับผิดชอบ (Recognize that Accountability Isn't Simple) คือ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐควรมีความรับผิดชอบต่อในด้าน กฎหมายและรัฐธรรมนูญ ค่านิยมสังคม บรรทัดฐานทางการเมือง มาตรฐานวิชาชีพ และผลประโยชน์ของประชาชน การรับผิดชอบต่อสังคมของเจ้าหน้าที่รัฐเป็นประเด็นที่รัฐต้องพิจารณาเป็นสำคัญเนื่องจากเกี่ยวข้องกับมาตรฐานการทำงานของภาครัฐ รวมถึงหลักจริยธรรมที่รัฐต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด อาจกล่าวได้ว่าหลักความรับผิดชอบต่อสังคมของภาครัฐมีความซับซ้อนและมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการบริหารจัดการงานภาครัฐ หากรัฐไม่มีการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมความรับผิดชอบต่อสังคมอาจส่งผลทำให้นโยบายหรือโครงการของรัฐขาดประสิทธิภาพ อาจก่อให้เกิดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันได้

6) ภาระหน้าที่ไม่ใช่การควบคุม (Serve Rather than Steer) การมอบบริการสาธารณะถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยรัฐไม่ควรทำหน้าที่ “ชี้นำ” หรือ “ควบคุม” แบบรวมศูนย์แต่ควรเป็น “ผู้ประสานงาน” ที่ทำงานร่วมกับภาคประชาชน ภาคธุรกิจ และองค์กรท้องถิ่น เพื่อร่วมกันสร้างนโยบายและการส่งมอบบริการที่ดีต่อประชาชน

7) คุณค่าของมนุษย์ (Value People, Not Just Productivity) การบริหารงานภาครัฐ ไม่ควรมุ่งเน้นแค่ประสิทธิภาพ (Efficiency) หรือผลผลิต (Productivity) ตามแบบธุรกิจเพียงอย่างเดียวควรให้ความสำคัญกับ คุณค่าของมนุษย์ เช่น ความยุติธรรม ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเสมอภาค ความเห็นอกเห็นใจ และการไม่มองข้ามผู้ด้อยโอกาสในสังคม การส่งมอบบริการสาธารณะจึงต้องจัดทำให้เหมาะสมกับประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกสถานะทางสังคม และสามารถเข้าถึงได้ทุกคนอย่างเท่าเทียมในเรื่องของบริการสาธารณะ ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่อคติในประเด็นต่าง ๆ ของมนุษย์ เห็นคุณค่าของมนุษย์ว่าทุกคนควรได้รับโอกาสและความเท่าเทียมกันในผลประโยชน์สาธารณะ

สรุปแนวคิดการส่งมอบบริการสาธารณะ พบว่า แนวคิดการส่งมอบบริการสาธารณะถือเป็นภาระหน้าที่สำคัญของภาครัฐที่จำเป็นต้องส่งมอบบริการต่าง ๆ ของรัฐให้กับประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมและเสมอภาค โดยไม่เลือกปฏิบัติ เน้นผลประโยชน์ของสังคมส่วนรวมโดยยึดหลักแนวทางประชาธิปไตยที่ใช้การมีส่วนร่วมและการยอมรับฟังตามเสียงส่วนใหญ่ของสังคมในการดำเนินการทางนโยบายหรือโครงการของรัฐเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

2. แนวคิดการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว ประเทศไทยโดยเฉพาะรายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในปี 2565 รวมทั้งสิ้นจำนวน 12,746 ล้านบาท เมื่อพิจารณาแยกกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยสร้างรายได้มากถึง 11,995 ล้านบาท และชาวต่างประเทศ 751 ล้านบาท [1] เห็นได้ว่าการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาสามารถสร้างรายได้เข้าประเทศได้อย่างมหาศาล แต่หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนตามแนวคิดของ องค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (United Nations World Tourism Organization: UNWTO) ระบุว่า การท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จต้องอาศัยการลงทุนในหลากหลายสาขา ซึ่งรวมถึงการจัดหาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขนส่งสาธารณะ การสื่อสาร พลังงาน และการจัดการขยะ ตลอดจนการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้านการท่องเที่ยว ซึ่งการดำเนินการลงทุนอาจดำเนินการโดยตรงโดยภาครัฐ และเอกชน หรือผ่านความร่วมมือในรูปแบบต่าง ๆ ได้ในขณะเดียวกัน UNESCO [7] ได้ระบุเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว ควรพิจารณาประเด็นเกี่ยวกับคำอธิบายข้อมูล บ้ายบอกทาง เส้นทาง ประกาศหรือสิ่งพิมพ์ คู่มือการท่องเที่ยว ข้อมูลพิพิธภัณฑ์ นิทรรศการ ศูนย์ข้อมูลผู้เยี่ยมชมหรือศูนย์ข้อมูลข่าวสาร และการใช้เทคโนโลยีและบริการดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้กับการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

สรุปได้ว่าการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนตามหลักการของ UNESCO และองค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติประกอบไปด้วยหลายประเด็น ได้แก่ 1) การขนส่งสาธารณะ 2) การสื่อสาร 3) พลังงาน 4) การกำจัดของเสีย 5) ข้อมูลเส้นทาง และ 6) ที่พักสาธารณะ จากแนวคิดหลักการท่องเที่ยวขององค์การระหว่างประเทศ ผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยเพื่อใช้ศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกพระนครศรีอยุธยา

ระเบียบวิธีการศึกษา (Methodology)

การวิจัยนี้ใช้แนวทางการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อให้ได้ผลการวิจัยตรงตามวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยมุ่งหวังโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบพหุกลุ่ม โดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร ขนาดกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม เพื่อใช้ในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยและกลุ่มประชากรในพื้นที่อำเภอพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยทำการสืบค้นข้อมูลจากสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในปี 2565 มีนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 7,607,278 คน [1] ส่วนจำนวนประชากรในพื้นที่เขตอำเภอพระนครศรีอยุธยาในปี 2567 มีจำนวน 72,362 คน [8] โดยรวมจำนวนประชากรการวิจัยนี้รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 7,679,640 คน

ขนาดกลุ่มตัวอย่างการวิจัยนี้ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามหลักการของ Kline [9] และ Pendergast, von, Kilgus & Eklund [10] ได้นำขนาดตัวอย่างทั่วไปสำหรับการวิเคราะห์ด้วยเทคนิค การวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) และยังใช้ได้กับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแบบพหุกลุ่ม ผู้วิจัยได้ใช้หลักการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามนักวิชาการทางสถิติ คือ 200 ตัวอย่าง สำหรับการจัดแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามหลักการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพหุกลุ่มเกณฑ์

ในขั้นมาตรฐานทั่วไปคือ 100 ตัวอย่างต่อกลุ่มการวิเคราะห์ [11] ผู้วิจัยจัดแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 นักท่องเที่ยว 100 คน และกลุ่มที่ 2 ประชาชนในพื้นที่ 100 คน รวมทั้งหมด 200 คน

การสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้หลักการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) โดยการให้ทีมงานเก็บข้อมูลทำการเดินสำรวจในพื้นที่เขตเมืองมรดกโลกและสุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยที่พำนักค้างคืนหรือไม่ได้พำนักค้างคืน และกลุ่มประชาชนต้องอาศัยอยู่ในพื้นที่เกาะเมืองหรือเป็นผู้ประกอบอาชีพในบริเวณเมืองมรดกโลก ซึ่งผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยสะดวกและสมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัย

2. เครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้การกำหนดกรอบแนวคิด หลักการ และการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและสามารถนำมาสร้างเป็นเครื่องมือการวิจัยในรูปแบบของเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ส่วนหลักที่สำคัญ ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานด้านบุคคล ส่วนที่ 2 ข้อคำถามแบบการให้คะแนน 5 ระดับ ตามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย และส่วนที่ 3 คำถามปลายเปิดข้อเสนอแนะทั่วไป สำหรับการทดสอบเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวทางการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือด้วยการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha) มีเกณฑ์การพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค คือ ค่าอัลฟาอยู่ในระดับมากกว่า 0.9 เท่ากับ ดีมาก ระดับ 0.8 เท่ากับ ดี ระดับ 0.7 เท่ากับ ยอมรับได้ หากน้อยกว่านี้ถือว่าไม่สามารถยอมรับได้ [12] ซึ่งผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของเครื่องมือการวิจัยในครั้งนี้พบว่าอยู่ในระดับ 0.91 หมายความว่าเครื่องมือการวิจัยนี้มีระดับความเชื่อมั่น ดีมาก

3. การเก็บข้อมูลการวิจัยนี้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยการคัดเลือกด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ในพื้นที่เป้าหมายของการวิจัย ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

- 1) ทีมงานลงพื้นที่เป้าหมายด้วยการเดินเท้าเข้าหากกลุ่มตัวอย่าง
- 2) อธิบายโครงการวิจัย และแจ้งสิทธิในการเข้าร่วมโครงการวิจัย
- 3) หากผู้เข้าร่วมสะดวกและยินยอม ทีมผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามความคิดเห็น
- 4) ทีมผู้วิจัยคอยสังเกตการณ์และให้คำอธิบาย เมื่อผู้เข้าร่วมสงสัยหรือไม่เข้าใจข้อคำถาม
- 5) ทีมผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลและทำการตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสอบถาม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ประกอบไปด้วย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเฉลี่ยของตัวแปร ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพหุกลุ่ม เป็นการวิเคราะห์

ความคิดเห็นระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวกับกลุ่มประชาชนในพื้นที่โดยใช้โปรแกรมทางสถิติวิเคราะห์ และมีหลักเกณฑ์การพิจารณาค่าสถิติโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันทุกกลุ่ม ดังนี้

Table 1. Criteria for Multi-Group Confirmatory Factor Analysis (CFA)

Fit Index	Acceptable Value
Chi-square (χ^2)	$p > .05$
χ^2 / df (Relative Chi-square)	< 2 (good), < 3 (acceptable)
RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation)	< 0.05 (excellent), $0.05-0.08$ (acceptable), > 0.10 (poor)
SRMR (Standardized Root Mean Square Residual)	< 0.08 (good), < 0.05 (excellent)
CFI (Comparative Fit Index)	≥ 0.97 (excellent), ≥ 0.90 (acceptable)
TLI (Tucker–Lewis Index)	≥ 0.97 (excellent), ≥ 0.90 (acceptable)

Source: Hair, Anderson, Babin & Black [13]

ผลการศึกษา (Research Results)

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ผลจากข้อมูล โดยแบ่งออก 3 ประเด็นหลัก คือ 1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) ผลการวิเคราะห์การส่งมอบบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกพระนครศรีอยุธยา และ 3) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันทุกกลุ่มการส่งมอบบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกพระนครศรีอยุธยา โดยมีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

Table 2. Demographic Characteristics of the Respondents

n=200

Demographic Variables	Number (n)	Percent (%)
Gender		
Male	93	46.50
Female	95	47.50
LGBTQ+	11	5.50
Prefer not to say	1	0.50
Age		
30 – 20 year	27	13.50
40 – 31 year	61	30.50
50 – 41 year	78	39.00
60 – 51 year	22	11.00
more 61 years	12	6.00

Table 2. Demographic Characteristics of the Respondents (continue)

n=200

Demographic Variables	Number (n)	Percent (%)
Education		
Primary Education	26	13.00
Secondary Education	86	43.00
Associate Degree	36	18.00
Bachelor's Degree	43	21.50
Master's Degree	8	4.00
Doctoral Degree / Ph.D.	-	-
Others	1	0.50
Income		
10,000 – 0 baht	44	22.00
20,000 – 10,001 baht	90	45.00
30,000 – 20,001 baht	43	21.50
40,000 – 30,001 baht	11	5.50
50,000 – 40,001 baht	6	3.00
more 50,001 baht	6	3.00
Types of Target Groups		
Tourists	100	50.00
Local Residents	100	50.00
Total	200	100.00

จากตารางที่ 2 (Table 2) ผลการวิเคราะห์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 46.50 เพศหญิงจำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 47.50 LGBTQ+ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.50 และ ไม่ต้องการระบุเพศ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.50 ข้อมูลด้านอายุพบว่า อายุ 20 – 30 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 13.50 อายุ 31 – 40 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 30.50 อายุ 41 – 50 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 39.00 อายุ 51 – 60 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 และอายุมากกว่า 61 ปีขึ้นไปจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 ข้อมูลด้านการศึกษา พบว่า ระดับประถมศึกษา 26 คน คิดเป็นร้อยละ 13.00 ระดับมัธยมศึกษา/ ปวช. จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 43.00 ระดับอนุปริญญาตรี / ปวส. จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 ระดับปริญญาตรี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 21.50 ระดับปริญญาโท จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00 และอื่น ๆ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.50 ข้อมูลรายได้ พบว่า ระดับรายได้ 0 – 10,000 บาท จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 22.00 ระดับรายได้ 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 ระดับรายได้ 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 21.50 ระดับรายได้ 30,001 – 40,000 บาท จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.50 ระดับรายได้ 40,001 – 50,000 บาท จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.00 และระดับรายได้มากกว่า 50,001 บาท จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.00 ข้อมูลประเภทของกลุ่มเป้าหมาย พบว่า นักท่องเที่ยวจำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และประชาชนในพื้นที่จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00

Table 3. Analysis of Public Infrastructure Service Delivery for Tourism in Phra Nakhon Si Ayutthaya World Heritage City

Study Item	Mean Score	Standard Deviation	Interpretation
Public Pathways	3.84	0.66	High
Communication	4.24	0.57	Highest
Energy	4.77	0.49	Highest
Waste Disposal	4.07	0.62	High
Tourist Route Information	4.42	0.54	Highest

Table 3. Analysis of Public Infrastructure Service Delivery for Tourism in Phra Nakhon Si Ayutthaya World Heritage City (continue)

Study Item	Mean Score	Standard Deviation	Interpretation
Public Accommodation (Campsite)	4.27	0.65	Highest
Total	4.27	0.41	Highest

จากตารางที่ 3 (Table 3) แสดงผลการวิเคราะห์การส่งมอบบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการท่องเที่ยว เมืองมรดกโลกพระนครศรีอยุธยา ผลการวิเคราะห์ พบว่า ระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ประเด็นที่ 3 ด้านพลังงาน ระดับค่าเฉลี่ยที่ 4.77 รองลงมาคือประเด็นที่ 5 ด้านข้อมูลเส้นทางท่องเที่ยว ระดับค่าเฉลี่ยที่ 4.42 ประเด็นที่ 6 ด้านที่พักสาธารณะ (Campsite) ระดับค่าเฉลี่ยที่ 4.27 ประเด็นที่ 2 ด้านการสื่อสาร ระดับค่าเฉลี่ยที่ 4.24 ประเด็นที่ 4 ด้านการจัดของเสีย ระดับค่าเฉลี่ยที่ 4.07 และประเด็นที่ 1 ด้านเส้นทางสาธารณะ ระดับค่าเฉลี่ยที่ 3.84

Table 4. Correlation Analysis of Variables

Variable	Public Pathways	Communication	Energy	Waste Disposal	Tourist Route Information	Public Accommodation (Campsite)
Public Pathways	-					
Communication	.369**	-				
Energy	.341**	.428**	-			
Waste Disposal	.535**	.314**	.465**	-		
Tourist Route Information	.416**	.340**	.448**	.547**	-	
Public Accommodation (Campsite)	.266**	.308**	.465**	.427**	.434**	-

*Statistically significant at the 0.01 level.

จากตารางที่ 4 (Table 4) แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปร พบว่า ตัวแปรทุกคู่มีระดับความสัมพันธ์กันระหว่าง 0.547 – 0.266

Table 5. Multi-Group Confirmatory Factor Analysis of Public Infrastructure Service Delivery for Tourism in Phra Nakhon Si Ayutthaya World Heritage City

Observed Variable	Public Infrastructure Service Delivery for Tourism in the World Heritage City of Phra Nakhon Si Ayutthaya					
	λ	S.E.	t	R ²	CR	AVE
Measurement Model of the Tourist Group						
Public Pathways	0.53	0.10	5.27	0.29	0.80	0.41
Communication	0.50	0.09	5.55	0.25		
Energy	0.64	0.07	8.80	0.41		
Waste Disposal	0.66	0.07	9.10	0.44		
Tourist Route Information	0.69	0.07	9.93	0.47		
Public Accommodation (Campsite)	0.78	0.06	12.66	0.61		

Table 5. Multi-Group Confirmatory Factor Analysis of Public Infrastructure Service Delivery for Tourism in Phra Nakhon Si Ayutthaya World Heritage City (continue)

Observed Variable	Public Infrastructure Service Delivery for Tourism in the World Heritage City of Phra Nakhon Si Ayutthaya					
	λ	S.E.	t	R ²	CR	AVE
	Measurement Model of the Local Residents Group					
Public Pathways	0.70	0.10	7.20	0.50	0.80	0.42
Communication	0.36	0.09	3.88	0.13		
Energy	0.57	0.09	6.29	0.33		
Waste Disposal	0.92	0.08	11.15	0.84		
Tourist Route Information	0.64	0.09	7.19	0.41		
Public Accommodation (Campsite)	0.55	0.10	5.39	0.30		
$X^2=25.06$, $df=15$, $P\text{-value}=0.05$, $RMSEA=0.08$, $SRMR=0.12$, $CFI=0.96$, $TLI=0.93$						
Observed Variable	Measurement Model of Both Sample Groups					
	λ	S.E.	t	R ²	CR	AVE
	Measurement Model of Both Sample Groups					
Public Pathways	0.64	0.05	12.12	0.41	0.80	0.41
Communication	0.48	0.06	7.67	0.23		
Energy	0.62	0.05	12.08	0.39		
Waste Disposal	0.75	0.04	18.01	0.57		
Tourist Route Information	0.69	0.04	14.99	0.48		
Public Accommodation (Campsite)	0.62	0.05	11.13	0.38		
$X^2=12.75$, $df=7$, $P\text{-value}=0.07$, $RMSEA=0.06$, $SRMR=0.03$, $CFI=0.98$, $TLI=0.96$						

จากตารางที่ 5 (Table 5) แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันบนพหุกลุ่มการส่งมอบบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกพระนครศรีอยุธยา พบว่า โมเดลการวัดภาพรวมและรายกลุ่มมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี โดยพิจารณาจากตัวชี้วัดความสอดคล้องของโมเดลอยู่ในเกณฑ์ที่ดี แม้ค่า SRMR 0.12 สูงกว่าเกณฑ์ในโมเดลแบบแยกกลุ่มแต่เมื่อพิจารณาค่า CFI และ TLI อยู่ในเกณฑ์ดี จึงถือว่ารูปแบบโมเดลโดยรวมยังยอมรับได้ สำหรับค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่สกัดได้ (AVE) มีค่าอยู่ในช่วงระหว่าง 0.41 – 0.42 ซึ่งน้อยกว่าเกณฑ์ 0.50 ค่าเชื่อมั่นรวมของตัวชี้วัด (CR) มีค่าอยู่ที่ 0.80 โดยค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่สกัดได้ต่ำกว่าเกณฑ์เล็กน้อยแต่เมื่อพิจารณาค่าเชื่อมั่นรวมของตัวชี้วัดอยู่ในระดับดีจึงพอยอมรับได้ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของค่าน้ำหนัก พบว่า ในภาพรวมตัวแปรที่มีระดับค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดคือ ด้านการจัดของเสีย เท่ากับ 0.75 รองลงมาคือ ด้านข้อมูลเส้นทางการท่องเที่ยว เท่ากับ 0.69 ด้านเส้นทางสาธารณะ เท่ากับ 0.64 ด้านพลังงานกับด้านที่พักสาธารณะมีระดับเท่ากันคือ 0.62 และด้านการสื่อสาร เท่ากับ 0.48 สำหรับตัวแปรในกลุ่มนักท่องเที่ยวมีระดับค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ด้านที่พักสาธารณะ เท่ากับ 0.78 รองลงมา ด้านข้อมูลเส้นทางการท่องเที่ยว เท่ากับ 0.69 ด้านการจัดของเสีย เท่ากับ 0.66 ด้านพลังงาน เท่ากับ 0.64 ด้านเส้นทางสาธารณะ เท่ากับ 0.53 และด้านการสื่อสาร เท่ากับ 0.50 ส่วนตัวแปรด้านกลุ่มประชาชนในพื้นที่มีระดับค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ด้านการจัดของเสีย เท่ากับ 0.92 รองลงมาคือ ด้านเส้นทางสาธารณะ เท่ากับ 0.70 ด้านข้อมูลเส้นทางการท่องเที่ยว เท่ากับ 0.64 ด้านพลังงาน เท่ากับ 0.57 ด้านที่พักสาธารณะ เท่ากับ 0.55 และด้านการสื่อสาร เท่ากับ 0.36 จากผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ทำการวาดโมเดลเป็นแผนภาพแสดงได้ ดังนี้

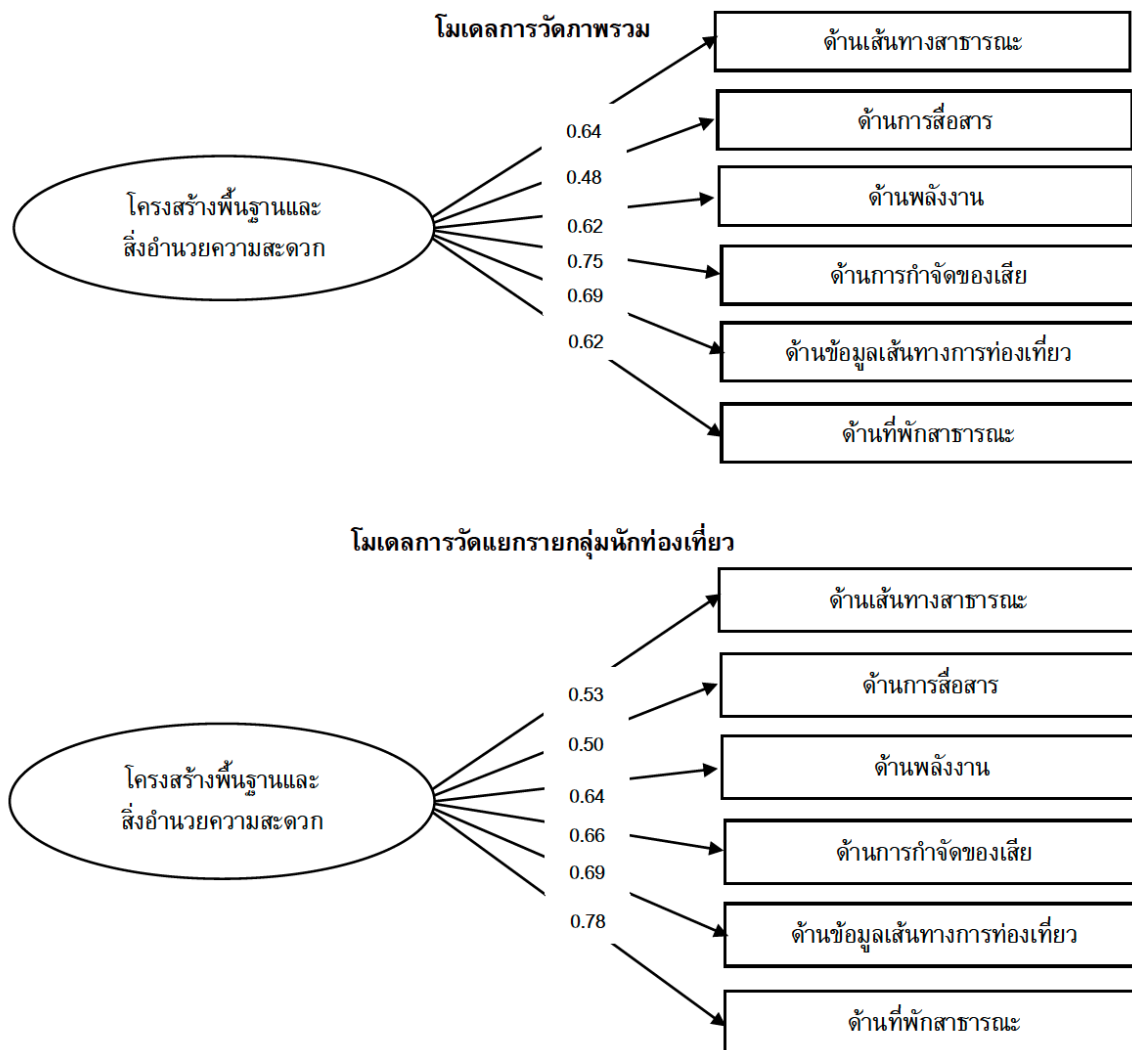


Figure 2. Multi-Group Confirmatory Factor Analysis of Public Infrastructure Service Delivery for Tourism in Phra Nakhon Si Ayutthaya World Heritage City

สรุปและการอภิปรายผล (Conclusion and Discussion)

การวิจัยในครั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของกลุ่มการส่งมอบบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ด้านเส้นทางสาธารณะ ด้านการสื่อสาร ด้านพลังงาน ด้านการจัดของเสีย ด้านข้อมูลเส้นทางท่องเที่ยว และด้านที่พักสาธารณะ ผลการวิจัยพบว่าโมเดลสมมติฐานดังกล่าวมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี โดยผู้วิจัยจะอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยมีผลการอภิปราย ดังนี้

การอภิปรายผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของกลุ่มการส่งมอบบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกพระนครศรีอยุธยาสำหรับโมเดลกลุ่มนักท่องเที่ยวเมืองมรดกโลก ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าด้านที่พักสาธารณะหรือที่พักที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานภาครัฐเป็นตัวแปรองค์ประกอบที่สำคัญอันดับที่ 1 ของการจัดบริการสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก โดยงานวิจัยของ Paliska และ Sedmak [14] แสดงให้เห็นว่าแนวโน้มการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์เชิงเกษตร (Agritourism) เพื่อสัมผัสประสบการณ์ท้องถิ่น และความสนใจในการท่องเที่ยวเฉพาะทาง (Ecotourism) และกิจกรรมกลางแจ้ง เช่น การขี่จักรยาน ส่งผลต่อการเลือกที่พักไปยังแบบที่เน้นใกล้ชิดธรรมชาติและรองรับการเดินทางของนักท่องเที่ยว เห็นได้ว่าหากรัฐมีนโยบายสนับสนุน ส่งเสริมด้านที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวที่เน้นสายธรรมชาติและวัฒนธรรมจะช่วยสร้างจุดดึงดูดให้กลุ่มนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในเมืองมรดกโลกพระนครศรีอยุธยามากขึ้น ในขณะที่งานวิจัยของ Mikulić et al. [15] แสดงให้เห็นถึงทำเลที่ตั้ง (Location) ของที่พักประเภทแคมป์ไซต์ (Camp Site) เช่น ใกล้ชายหาด วิวธรรมชาติ ใกล้สถานที่ท่องเที่ยว จะช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ได้ จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่งานวิจัยอื่นสนับสนุนแนวคิดที่พักสาธารณะสอดคล้องกับผลลัพธ์ของการวิจัยนี้เป็นอย่างมาก กล่าวได้ว่าเมืองมรดกโลกพระนครศรีอยุธยาหากมีการจัดทำที่พักสาธารณะ

หรือ Camp Site โดยจัดเก็บค่าบำรุงสถานที่หรือ ค่าธรรมเนียมการให้บริการแก่รัฐในพื้นที่ ซึ่งเป็นปัจจัยส่วนหนึ่งที่ส่งผลทำให้กลุ่มนักท่องเที่ยวสนใจเข้ามาท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกเพิ่มขึ้นได้ และยังสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศรวมถึงชุมชนโดยรอบของพื้นที่

สำหรับโมเดลการวิเคราะห์ห้วงองค์ประกอบเชิงยืนยันย่นพหุกลุ่มการส่งมอบบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกพระนครศรีอยุธยา กลุ่มประชาชนในพื้นที่มรดกโลก ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบด้านการกำจัดของเสียเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเมืองมรดกโลกพระนครศรีอยุธยา โดยในประเด็นการกำจัดของเสียในแต่ละพื้นที่ของโบราณสถานยังมีจุดที่ขยะน้อยเกินไป และสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่เมืองมรดกโลกพระนครศรีอยุธยาควรมีห้องน้ำสาธารณะที่รองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวให้เพียงพอในแต่ละจุดของสถานที่ท่องเที่ยว โดยในงานวิจัย ของ Alsaad & Al-Ayoubi [2] ศึกษาในประเด็นการมีส่วนร่วมของครัวเรือนในการจัดการขยะรีไซเคิล โดยใช้แนวทาง Design Thinking งานวิจัยพบว่าร้อยละ 93 ของครัวเรือนมีความเต็มใจที่จะรีไซเคิล หากมีจุดรับขยะหรือบริการจัดเก็บที่ชัดเจน และยังพบอุปสรรคหลักที่พบ คือ ขาดถังขยะรีไซเคิลใกล้บ้าน ความไม่สะดวกในการจัดเก็บขยะไว้ในบ้าน (กลิ่น, แฉก ฯลฯ) การขออนุญาตติดตั้งจุดเก็บขยะส่วนกลางทำได้ยาก และค่าใช้จ่ายและแรงงานในการขนขยะเป็นภาระของครัวเรือน ในขณะที่มุมมองงานวิจัยของ Ounphouvong [16] ศึกษาในประเด็นการจัดการขยะมูลฝอยในเมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลการศึกษายังชี้ให้เห็นว่าคนในพื้นที่มีความต้องการปรับปรุงระบบการจัดการของเสียอย่างมาก เช่น ต้องการถังแยกขยะเพิ่มเติมและเจ้าหน้าที่เก็บขยะมากขึ้น การจัดการของเสียในเมืองหลวงพระบาง ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถือเป็นกุญแจสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการขยะ สังเกตได้จากงานวิจัยที่ใกล้เคียงกับประเทศไทยและยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีสภาพปัญหาเช่นเดียวกับประเทศไทยในเรื่องประเด็นของการจัดการของเสียในพื้นที่เขตการท่องเที่ยว งานวิจัยได้นำเสนอมุมมองว่า ประชาชนในพื้นที่ยินดีร่วมมือหากภาครัฐเข้ามาบริหารจัดการในด้านการจัดหาสถานที่ทิ้งของเสีย หรือจัดทำจุดวางถังกำจัดของเสียหรือถังขยะเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวและประชาชนในสถานที่ท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ซึ่งแนวคิดการจัดวางถังรองรับของเสียหรือขยะในพื้นที่มรดกโลกจะช่วยให้การท่องเที่ยวในเมืองมรดกโลกมีความสวยงาม และยังสามารถสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวที่พบเห็นรวมถึงประชาชนในพื้นที่ได้อีกด้วย

สรุปได้ว่าการที่กลุ่มนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับด้านที่พักสาธารณะสะท้อนมุมมองตามแนวคิด The New Public Service ที่เน้นการเปลี่ยนมุมมองการบริหารภาครัฐจากการมุ่งเน้นลูกค้าและผลผลิต มาเป็นการมุ่งเน้นประชาชนและประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก [6] ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ใช้บริการได้รับความสะดวกสบายและความปลอดภัย การเข้าถึงที่พักที่เพียงพอ มีมาตรฐานและรองรับความต้องการของผู้มาเยือน จึงเป็นตัวแปรสำคัญในการยกระดับคุณภาพประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวจากทั่วโลก สำหรับกลุ่มประชาชนในพื้นที่กลับให้ความสำคัญกับด้านการกำจัดของเสีย ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของ Sustainable Tourism ที่ UN Tourism ระบุว่าพัฒนาการท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงความสมดุลระหว่างสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคมวัฒนธรรม [17] จะช่วยสร้างความสมดุลของระหว่างการท่องเที่ยวกับการใช้ชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ด้วยการลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ลดความเสี่ยงด้านสุขอนามัย และรักษาภาพลักษณ์ของพื้นที่เมืองมรดกโลกให้มีสะอาด สวยงาม และท้ายที่สุดสามารถเป็นจุดสร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวในระยะยาวได้ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) จังหวัดพระนครศรีอยุธยาควรกำหนดนโยบายส่งเสริมที่พักสาธารณะเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวสายแคมป์ปิ้งหรือที่พักของรัฐไว้รองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

2) จังหวัดพระนครศรีอยุธยาควรกำหนดนโยบายด้านการกำจัดของเสียเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มประชาชนในพื้นที่ เช่น ร้านค้า ร้านอาหาร ร้านของฝากที่ระลึกในสถานที่ท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อยอด

ควรนำองค์ประกอบด้านที่พักสาธารณะและระบบจัดการของเสียไปขยายต่อยอดด้วยการศึกษาเชิงลึก คือเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณเพื่อศึกษาถึงองค์ประกอบอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดทำนโยบายที่พักสาธารณะและแนวทางบริหารจัดการของเสียในสถานที่ท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- [1] National Statistical Office. (2025). *Summary of domestic tourism situation by province, 2011–2022*. https://www.nso.go.th/nsoweb/nso/statistics_and_indicators?impt_branch=320(In Thai)
- [2] Alsaad, A., & Al-Ayoubi, B. (2023). Smart cities and households' recyclable waste management: The case of Jeddah. *Sustainability*, 15(8), Article 6776. <https://doi.org/10.3390/su15086776>
- [3] Witchayakawin, P., & Chantanupan, R. (2021). Perceptions of infrastructure in the world heritage historic town based on an example: The case from Thailand. *GeoJournal of Tourism and Geosites*, 38(4), 1157–1165. <https://doi.org/10.30892/gtg.38422-756>
- [4] Rizki, M., & Hidayat, A. (2022). Waste management in heritage tourism area: Perspectives from visitors and waste management operators. *Journal of Indonesian Sustainable Development Planning*, 3(2), 95–108. <https://doi.org/10.36574/jisdep.v3i2.524>
- [5] UNESCO. (2025). *Basic texts of the 1972 World Heritage Convention*. <https://whc.unesco.org/en/basictexts/>
- [6] Denhardt, J. V., & Denhardt, R. B. (2007). *The new public service: Serving, not steering* (2nd ed.). Routledge.
- [7] World Tourism Organization. (2013). *Sustainable tourism for development guidebook: Enhancing capacities for sustainable tourism for development in developing countries*. <https://doi.org/10.18111/9789284415496>
- [8] Department of Provincial Administration. (2024). *Population statistics [Data file and methodology]*. https://stat.bora.dopa.go.th/stat/pk/pk_67.pdf
- [9] Kline, R. B. (2023). *Principles and practice of structural equation modeling* (5th ed.). Guilford Press.
- [10] Pendergast, L. L., von der Embse, N. P., Kilgus, S. P., & Eklund, K. R. (2017). Measurement equivalence: A non-technical primer on categorical multi-group confirmatory factor analysis in school psychology. *Journal of School Psychology*, 60, 65–82. <https://doi.org/10.1016/j.jsp.2016.11.002>
- [11] Wang, J., & Wang, X. (2020). *Structural equation modeling: Applications using Mplus* (2nd ed.). Wiley.
- [12] George, D., & Mallery, P. (2019). *IBM SPSS Statistics 26 step by step: A simple guide and reference* (16th ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429056765>
- [13] Hair, J. F., Anderson, R. E., Babin, B. J., & Black, W. C. (2019). *Multivariate data analysis* (8th ed.). Cengage Learning EMEA.
- [14] Paliska, D., & Sedmak, G. (2025). Tourist accommodation choices in nature-based destinations: The case of geotourism destination Kras/Carso. *Tourism and Hospitality*, 6(2), Article 52. <https://doi.org/10.3390/tourism6020052>
- [15] Mikulić, J., Prebežac, D., Šerić, M., & Krešić, D. (2017). Campsite choice and the camping tourism experience: Investigating decisive campsite attributes using relevance–determinance analysis. *Tourism Management*, 59, 226–233. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2016.07.020>
- [16] Ounphouvong, S. (2023). Solid waste management in Luang Prabang capital Lao PDR. *Journal of Appropriate Technology*, 9(3), 176–190. <https://doi.org/10.37675/jat.2023.00339>
- [17] UN Tourism. (2015). *Sustainable development of tourism*. <https://www.unwto.org/sustainable-development>